

Az ifjúságmozgalmakról

A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség Központi és Csongrád Megyei Bizottsága a magyar kommunista ifjúsági mozgalom újjászerveződésének, a KISZ zászlóbontásának 30. évfordulója tiszteletére kétnapos mozgalomtörténeti emlékülést rendez a KISZ Csongrád Megyei Bizottságának politikai képzési központjában (Szeged, Fűrj u. 92/B) március 27-28-án.

A tanácskozást március 27-én reggel 9 órakor Göncki János, a KISZ KB titkára nyitja meg. A plenáris ülés után a rendezvény előadatokkal és szekcióülésekkel folytatódik. Témája lesz a

KISZ megalakulásának kezdeti tevékenysége, a válság és újjászületés, az úttörőmozgalom története és a mozgalomtörténet-kutatás néhány fontos kérdése.

Az első nap programja pénteken este 7 órakor az irodalmi kávéházban a KISZ zászlóbontásának évfordulójára megjelent Haladó ifjúsági mozgalom Csongrád megyében című ezeroldalas dokumentumgyűjtemény bemutatásával fejeződik be. Az estet Tandi Lajos újságíró, az MTV szegedi stúdiójának helyettes főszerkesztője vezeti. Az emlékülés március 28-án, szombaton 11 órakor plenáris üléssel zárul.

Emlékút

Az idén ötödik alkalommal rendezik meg a hagyományörző úttörők kerékpáros „vörössipkás emlékját”.

A gyerekek Koroknay Dániel kisdobosra emlékeznek, aki Mádon született. Innen indult a szabadságharc csatamezejére, s Damjanich vörössipkása lett. A tavaszi hadjárat győztes útközeteit végigküzde az ácsi csatát követő napon halt meg. Az Iránytű című úttörőlapban megjelent toborzó olvastán sok gyerek jelentkezett az egykori csatahelyek falvaiból. Április 4-én, szombaton Nagykátán gyülekeznek, onnan indulnak kerékpárjaikkal a tápióbszei hídhöz, amelyet „elfoglalnak”, s itt a bicskei gyerekek ajándékképpen megkapják a vörössipkát.

Díjátadás a diákköri konferencián

Tegnap, csütörtökön, ünnepélyes díjátadással ért véget a XVIII. országos tudományos diákköri konferencia agrár-tudományi és élelmiszeripari szekciójának szegedi rendezvényorozata. A nyódiakat és különdíjakat az ifjúsági házból Papócsi László MEM-miniszterhelyettes adta át.

Szendró Péter, az Országos Tudományos Diákköri Tanács társelnöke elmondta, hogy 13 alszekcióban kétszáz pályázó 170 dolgozatából választotta ki a szakavatott zsűri a 36 nyódiújas alkotást. A magas szakmai színvonalat jelzi, hogy 37 pályamunkát különdíjban részesítettek. Közülük több szaklapokban publikálható, jelentős, önálló mű. A nyódiújasok egyben MEM miniszteri dicséretet kaptak. Az őszi Plovdivban megrendezett Nemzetközi Tudományos Diákköri Konferencián is szépen szerepeltek a magyar résztvevők, közöttük Lázár Sándor üzemmérnök, a Kertészeti és Élelmiszeripari Főiskola Szegedi Élelmiszeripari Főiskolai Karának képviselője.

Papócsi László zárszavában elismerését fejezte ki az

agrár felsőoktatási intézmények kollektívájának, mivel munkájukon egyre markánsabban érződik az a törekvés, hogy a vizsgacentrikus oktatás helyett a széles szakmai látókör megteremtésén fáradoznak. A kikerülő hallgatókból így válhatnak igényes, alkotó értelmiségiek, akik számára a tudomány legújabb eredményeinek ismerete köznapiság. Gazdaságunk fejlesztésében eredményt csak úgy érhetünk el, ha az alkotóközösségek, kutatógárdák munkájára fokozottabban támaszkodunk. A legkiválóbbak közül sokan érdemelnek hazai vagy külföldi ösztöndíjat. Jó lenne, ha a kutatóintézetek munkatársaik megválasztásakor a tudományos diákköri munkában elért eredmény is mércéül szolgálna.

A kitüntetettek között meggyenk oktatási intézményeinek tanulói is megtalálhatók. Így a Szegedi Élelmiszeripari Főiskolai Karról Lázár Sándor és Hajdu Erika üzemmérnök, a DATE Hódmezővásárhelyi Állattenyésztési Főiskolai Karáról Jankó Mária harmadéves hallgató nyódiújat kaptak. Különdíjasok: a KEE Élelmiszeripari Főiskolai Karát képviselő **Mogyorósi Éva**, **Lehotai István**, **Karkus Zsuzsanna** és a **Timár Imre-Kormányos Mária-Horváth Gábor, Jakab Margit-Papp Éva** munkacsoportok. A DATE Állattenyésztési Főiskolai Karának díjazottja **Balázs Angéla**.

Papócsi László miniszterhelyettes a délutáni folyamán látogatást tett a megyei párt-székházban, ahol **Szabó Sándorral**, a megyei pártbizottság első titkárával a felsőoktatás és kutatás helyzetét értékelték.

Spanyolok az Újvilágban

Közel 1 óras sorban állás várt — hétvégén — arra a látogatóra, aki nem futamodva meg elhatározta, végignézi a Nemzeti Galériában a Spanyolok az Újvilágban kiállítást. Volt időnk meditálni azon, vajon mivel magyarázható az óriási érdeklődés. A szemünk, az izlésünk elsősorban az európai kultúrához idomult —

talán a görög civilizációt ismerjük a legjobban — az egyiptomit még úgy-ahogy, az amerikai pedig csak néhány szakkönyv közvetítésével jutott el hozzánk. Most pedig önlünkbe hullott a nagy lehetőség, a Madridi Amerikai Múzeum több, mint félezer műtárgyat láthatjuk.

Többnyire időrendben vountatták fel a kiállításrendező az egyes kultúrákat. (Ettől mi most eltekintünk, előtérbe helyezve a meglepetéseket, a kuriózumokat).

Az arany országa Kolumbia volt, az itt élő törzsek, fejedelemségek, mint például a quimbaya (kimbaja) már i. sz. 600—1200 körül nagyszerű rituális edényeket készítettek. Sokszor az ezer grammot is meghaladó arany mézstartók, üllő és álló férfialakok nagyságot, erőt, hatalmat sugallnak. (Milyen kár, hogy a sajátos szimbolizációhoz nem kapunk semmi-

lyen magyarázatot.) A legnagyobb tülekedés egyébként ezen tárgyak előtt volt. Costa Rica kultúrája ugyancsak meglepetéssel szolgált. Ez a város egyébként a spanyol gyarmatosítás idején aranyról kapta a nevét. Macskafejű emberek, madarai az európai szemnek talányosak.

Amerika görögjei, a maják elsősorban a palenque-i romok régészeti leleteivel vannak jelen. Feliratos stukkótöredékek, — hieroglifák, narancsszínű kerámiaedények, obsidián nyílhegyek reprezentálják ezt a kultúrát, no és egy fél méter magas füstölőedény, melyről nem hiányzik a maja-fej sem. Sajnos esőisten-, kígyó-, jaguárábrázolásokkal nem találkoztunk.

A Perui leigázó Pizzarro milyen kultúrát talált az inkák földjén? Klasszikus koroknak számít a mochica (mocsika), ekkor született például a kiállítás egyik igen szép darabja a mitikus jaguár fejtrófeával. Kerámiaikat sötétvörösrel, vörössel színezték. Edényeiken, tálaikon rendre megjelentek az uralkodók, az egyes jelenetekből, akár egy képeskönyvből kiolvashatjuk egész életüket. A Cucuból származó tizenöt centis arany-szoborról azt is megállapíthatjuk, hogy a nemesek is-

mertetőjegye Peruban a nyújtott fülcimpa és a benne lévő dísz. (Ez a motívum Indiában is fellelhető.)

Az azték kultúrát bemutató tárggyűjtemény igen szórakoztató. Érdekesége egy női alak, amely a víz, az eső, a termékenység istennője. A tárgyak elsősorban a XV—XVI. századból származnak. Kár, hogy több istenábrázolással nemigen találkozunk. Rájuk is jellemző a kígyó- és madárszimbolika.

A spanyol hódítók már 1519-ben megkezdtek harcaikat az Újvilágban. Leigázták az azték és az inka birodalmat, Kolumbiát, Mexikót, és Spanyol—Amerika egy katolikus vallású állam részévé vált. A hódítókat hittérítők is követték. Ebből a kultúrából is láthatunk izelítőt a kiállításon. A nagyméretű képeken feltűnnek az alkirályok, az érsekek, a betlehemes figurák és a szentek. Az amerikai és a spanyol művészet sajátos keveredését jelzik a festmények. A cuzói iskola ismeretlen képviselője a bibliai jeleneteket a perui táj motívumaival ékítette.

Az Észak-Amerikából származó indián ingek, tásák, mokasszinok, a perui színes tollakalpok a kiállítás kuriózumai. Az észak-nyugati tengerpart lakói által készített homlokmaszkok, maszkok, sisakok a vidék rituális életébe adnak betekintést.

A Spanyolok az Újvilágban kiállítás minden bizonylatot látogatottsági csúcst állít majd fel. Akik nem láthatták, sajnálhatják. (Hátha a Magyar Televízió rögzített valamit a monstre gyűjteményből.) Egyébként a hét végéig látható Budapesten, katalógusa pedig néhány könyvesboltban kapható.

Bodzsár Erzsébet

Téka-vizsga

Rendkívüli érdeklődés

Idestova egy hónapja, hogy megnyitott, s bizonyos szempontból máig szenzáció a városban: igen, a Filmtéka-ról van szó. A Szabadság moziban végre végleges helyet kapott művészfilmcentrum mindenestire túl van az első komoly vizsgán. Erről a megmérettetésről azt mondja **Petrovics Zoltán**, a Szabadság mozi üzemvezetője, hogy a nézőtér 90-95 százalékban számított kihasználtnak, ami kevésbé hivatalosan, de örömmel és tapasztalatok alapján bizonyítottan úgy is megfogalmazható: rendkívüli volt az érdeklődés a Filmtéka iránt az elmúlt hetekben. A bukovi-nai székelyek második világháborús hányattatásairól szóló, filmszemlefordíjás **Sára Sándor-művet**, a **Keresztúton-t** az eredeti hétfői vetítésnap után még három napon át kellett napi 2—2 előadásban műsoron tartani, zsúfolt nézőtér előtt úgy, hogy — láthattuk — olykor még körben, a fal mentén is álltak...

A legnagyobb Téka-gondot is jelenleg, fura módon, éppen a nagy érdeklődés jelenti: noha a jegyelővétel ügye mintha megoldódott volna (már egy-két nappal korábban lehetséges a vásárlás), a külföldön készült Jancsó-filmek sorozatára pedig már bérleteket is kiadtak — eldőlt, hogy a közeljövőben egyes filmek játszási idejét igenis „terveztetten”, előzetesen kalkulálva is meg kell hosszabbítani. Azaz, nem alkalmazható mereven a „mindennap más” koncepció,

s ez a megoldás remélhetőleg jobban tudja kiszolgálni az örvendően nagy közönségigényeket. Arról nem is beszélve, hogy a „fele bérlet — fele jegy” elgondolással talán helyet tudnak biztosítani az alkalmissal betérő és a rendszeres látogatóknak felcsapó nézőknek egyaránt.

Minden vizsga egyúttal a következő számadásra való felkészüléssel is jár: **áprilisban folytatódik** a Téka-nyitással megindult, máris beváltak nevezhető sorozat,

Iskolai egészségvédelem

Az iskolai egészségnevelés helyzetét tekintette át nemrégiben az Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének elnöksége. Egyebek között megállapították, hogy a Kőjálók gyermek- és ifjúsághigiénés osztályai folyamatos ellenőrzésekkel, műszeres vizsgálatokkal segítik azokat a környezeti ártalmaknak a kiszűrését és megszüntetését, amelyek kedvezőtlenül befolyásolják a gyerekek testi és szellemi fejlődését.

Szöke Katalin, az Országos Közegészségügyi Intézet osztályvezető főorvosa elmondta: az osztályok feladata elsősorban olyan intézkedések kezdeményezése, amelyek egészséges körülményeket teremtenek a fiatalok számára, a bölcsődéktől az egyetemig. Mivel a tanulók nap-

tok, újabakkal bővülve: 17-én **Huszárik Zoltán-széria** kezdődik, április 13-ától hétfőként vetítik a **Sára-féle Pergőtűzet**, 22-étől pedig **olasz filmnapoknak** ad helyet a Filmtéka: **Vittorio de Sica** 14 filmjét láthatják majd az érdeklődők. És egy, látszólag formális, ám annál inkább közérzetet biztosító-javító „belakási” gond is megoldódik: rövidesen a küllem is változik, finomul: otthonosabb, meghittebb, „filmdiversebb” lesz a Filmtéka.

D. L.

Guatemala

A Budapesti Kiállítóteremben megnyitott **Paul Almásy**, Franciaországban élő, magyar származású fotóművész kiállítása. A Bejártam a világot című tárlaton több mint 70 fekete-fehér felvétel reprezentálja a 30-as évektől külföldön alkotó világhírű, 80 esztendőes fotós életművét. Első hazai kiállításán a világ legkülönbözőbb tájairól készült város- és életképeit, szociofotóit és portréit mutatják be. Képünkön: „Guatemala” című fotója. A tárlat április végéig várja a látogatókat

Daru krugat, szalonka röppen

Verőfényes tavaszi vasárnap járom a hullámtéri erdőt, mely a seregélyek és farkasok énekétől hangos. Az ősapók szorgalmasan építik tovább a február közepén megkezdett fészkeiket. A töltés fölött pacsírták trilláznak. Sűrű fűzesbe érek. A lábam mellől suhogó szárnycsapásokkal barna színű madár röppen föl. Gyorsan cikázik a fák között, hosszú csőrét lefelé tartja. Az idej első erdei szalonka. Csőrével a puha talajban turkálva keresi gilisztából, lárvákból, férgekből, csigákból álló zsákmányát. Tavaszi vonulásokkor késő este és kora hajnalban végzi nászrepülését. Ilyenkor az erdei nyiladékokon kergetőznek, korrogva és püsszegve üzik, hajtják egymást. Nappal a sűrű aljnövényzetben rejtőzök észrevétlenül, csak akkor repül föl, ha szinte rálép az emberre.

A határnál barátrecék ezreit számolom, amikor trombitászerű hang üti meg a fülemet. A szívverésem azonnal fölgyorsul.

Kru-kru-kru... szállnak felém az ismerős hangok. A magasban darucapat kering, vannak vagy húszan. A múlt században még fészkelő madarunk a mocsarak megszűnésével elhagyott bennünket. Ma csak őszi és tavaszi vonulásban láthatjuk őket. A Tiszától keletre elterülő füves pusztákon és szántóföldeken táplálkoznak rövidebb-hosszabb ideig. Az utóbbi években pár daru nyárra is itt maradt. Késő délután érek haza a kirándulásból. Mielőtt belépek a lépcsőházba, újra hallom az ismerős hangokat, egy kisebb csapat köröz a város fölött. A felszálló meleg levegő egyre magasabbra emeli őket; majd rövid tájékozódás után a Fehér-tó irányába repülnek. A jó idő beálltával érdemes lesz nyitott szemmel járni, mert szebbnél szebb madarakat láthatunk ismét. Ez kárpótolhat bennünket a hét végén eltávozott kedves hatványért.

Kasza Ferenc

(MTI)